

Politieke verklaring van de tweede P7-top

De top van zeven van de armste landen - de kleine Caraïbische eilanden, Tsjaad, Maleisië, Mexico, Mozambique, Tanzanië en Oeganda - over ontwikkelingssamenwerking, handel en investeringen.

Inleiding

De tweede P7-top van zeven van de armste landen, vond plaats in Brussel in het Europees Parlement van 10 tot 12 juni 1998. De top werd georganiseerd door de Groene Groep in het EP en de 'Council for the Development of Research in Social Sciences in Africa' (CODESRIA). Deze tweede top had als doel om ontwikkelingssamenwerking en handel te analyseren in het licht van de belangrijke transformatie van internationale economische relaties, nieuw financieel beleid en de centrale rol van instellingen als de Wereldbank, het IMF en de WTO. In dit tijdperk van globalisering was het de bedoeling van de organisatoren - net als bij de eerste P7-top - om in de internationale discussies een ruim aanbod aan benaderingen te garanderen ten opzichte van modellen van ontwikkelingssamenwerking, commerciële uitwisseling en de participatie van mensen in het besluitvormingsproces. Na drie dagen van discussies besloot de tweede top met de volgende politieke verklaring.

Voorwoord

De hedendaagse wereld wordt gekarakteriseerd door een ontwikkeling die, terwijl ze nog verder versnelt, de mensheid in verschillende en onverwachte richtingen duwt.

Het voornaamste instrument van deze evolutie is het fenomeen van globalisering. Dat is een proces waarin de hegemonie van één enkel model van economische ontwikkeling wordt gevestigd. Gebaseerd op vrijhandel, is het een concept dat steunt op het idee van groei tot elke prijs. Dat idee wordt op het internationale niveau sterk ondersteund door machtige economische en financiële instellingen

zoals de Wereldbank (WB), het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Die instellingen vertegenwoordigen de belangen van de grote economische machten, in het bijzonder de Verenigde Staten en de Europese Unie. Deze aanpak, die tegelijk een ideologie is en een plan om mondiale economische relaties te beheren, is het onderwerp van een hele reeks interpretaties.

Sommigen zien deze nieuwe ontwikkeling als een kans voor economische groei en ontwikkeling. Anderen zien het als een serieuze hinderpaal, die absoluut tegengesteld is aan duurzame ontwikkeling en het respect voor het milieu en sociale ontwikkeling. De controverse gaat samengevat over de betekenis zelf van het begrip 'ontwikkeling'.

1. ONTWIKKELING VERSUS GROEI

In de loop van de laatste vier decennia is de balans van ontwikkelingshulp, en meer bepaald de officiële hulp, negatief gebleken. Om fouten recht te kunnen zetten en tegelijk een grotere efficiëntie van ontwikkelingssamenwerking te kunnen verzekeren, worden nieuwe voorstellen gelanceerd. Die voorstellen, waarin sommigen mogelijkheden zien voor economische groei en ontwikkeling, steunen op de expansie van vrijhandel op mondiaal niveau.

De ideologie en de methodes van dit model zijn duidelijk zichtbaar in de Structurele Aanpassingsprogramma's (SAP's) van de jaren tachtig en negentig. Die programma's zijn gekarakteriseerd door draconische besparingen in de publieke uitgaven in ontwikkelingslanden en door de gedwongen opening van hun markten. De Wereldbank en het IMF verbinden de toekenning van nieuwe leningen aan de strikte toepassing van structurele aanpassingsprogramma's. Op die manier leggen deze intergouvernementele financiële instellingen een beleid op dat de belangen dient van de multinationale ondernemingen en de banksector. Deze instellingen worden dan wel intergouvernementeel genoemd, ze voeren wel de wensen uit van de privésector zonder oog te hebben voor de wensen van de burgers die ze verondersteld worden te vertegenwoordigen.

Het resultaat van dit beleid in de verschillende continenten was zeker geen eenduidig succes. Het is belangrijk voor ogen te houden dat dit beleid heeft geleid tot een toename van sociale uitsluiting, een verergering van ecologische problemen en een vervreemding ten opzichte van het besluitvormingsproces. Groei is relatief en in veel opzichten zeer kwetsbaar.

Afrika

De economische crisis aan het eind van de jaren tachtig was zeer zwaar. Het BBP zakte met 15% vergeleken met het vorig decennium. De verschillende sociale indicatoren wijzen op een drastische terugloop in de levensstandaard van de bevolking vergeleken met de jaren zestig. Deze situatie wordt verklaard door interne en externe factoren. De interne factoren hebben onder meer betrekking op politieke

elementen (de afwezigheid van een democratisch en participatorisch systeem), de achteruitgang van het leefmilieu, tekorten in of een onaangepast gebruik van menselijke hulpbronnen en fysische infrastructuur, slecht beheer en schaarse financiële reserves. De externe factoren hebben betrekking op de handelsmethode en de financiële inpassing van Afrika in de wereldmarkt, een gedwongen inpassing die geen ruimte laat aan politiek autonome ontwikkelingsstrategieën.

Latijns-Amerika

Het einde van de militaire dictaturen en burgeroorlogen karakteriseert de drieledige overgang (politiek, economisch en demografisch) van verschillende landen. Terwijl deze evolutie heeft gezorgd voor een zekere mate van economische groei, heeft ze tegelijk gezorgd voor het voortduren van absolute armoede voor grote delen van de bevolking. Het fenomeen van straatkinderen dook op. De kloof tussen rijk en arm is toegenomen en het aantal sociale groepen gekenmerkt door sociale uitsluiting neemt toe. De nieuwe economische configuratie en de nieuwe spelregels geven aan de staat slechts een beperkte rol in het bepalen van het sociaal en economisch beleid. De manoeuvreerruimte voor burgers, via hun organisaties, is beperkt, terwijl de buitenmaatse greep van multinationale ondernemingen op de economie van landen de norm geworden is.

Azië

Hongersnood en schaarste hebben plaatsgemaakt voor sterke economische groei. De belangrijkste nieuwigheid in Azië was de opkomst van de 'nieuwe tijgers' (Zuidoost-Aziatische landen), die aan de basis liggen van het 'Aziatisch mirakel'. Dat wordt gekenmerkt door sterke economische groei, 'flexibiliteit en erg lage arbeidskost, hoge competitiviteit op de wereldmarkt, tewerkstelling en prostitutie van kinderen, een autoritaire controle over de maatschappij en de arbeidsrelaties,... Voor donoren moest het Aziatisch model ook op andere plaatsen worden doorgevoerd. Het 'Aziatisch mirakel' heeft echter ondertussen een serieuze deuk gekregen door de recente financiële crises, die de regio hebben drooggelegd.

Internationale samenwerking en vrijhandel

Economische groei, gebaseerd op vrijhandel, wordt tegenwoordig beschouwd als het enige model dat moet worden gevolgd bij de ontwikkeling van economieën. Deze nieuwe aanpak, volgend op de Structurele Aanpassingsprogramma's, versterkt dus enkel de prioriteiten die al gekozen waren om een macro-economisch evenwicht te verzekeren: stabilisatie van de publieke uitgaven, hervorming van de staat en herdefinitie van zijn rol in de economie, flexibiliteit in de arbeidsmarkt en draconische beperkingen op sociale investeringen (gezondheid en onderwijs).

Het is deze nieuwe logica die een onmiskenbare invloed heeft, niet alleen op ontwikkelingsbeleid, maar ook op de definitie en oriëntatie van internationale samenwerking. Het is op basis van deze logica dat donoren de toekenning van hulp of kredieten verbinden aan economische hervormingen die worden opgelegd met een tempo dat geen rekening houdt met de beperkingen die te maken hebben met het intern beleid van de ontvangende landen.

Hervorming van de staat

Er wordt geëist dat deregulering wordt versterkt door de rol van de staat in het bepalen van het eigen ontwikkelingsbeleid tot een minimum te beperken. In plaats van een democratisch debat te organiseren binnen de representatieve vergaderingen, worden ontwikkelingsstrategieën bediscussieerd en bepaald door de donoren en de betrokken ministers in de landen in het Zuiden. Ontwikkeling is een materie van experts geworden, en is zo definitief omgevormd tot economische groei.

Economische groei

Vrijhandel als middel tot verhoging van de productie wordt afgekondigd ten nadele van publieke hulp voor ontwikkeling. Elk beleid dat erop gericht is zwakke economieën te beschermen ten opzichte van economieën die de wereldmarkt controleren, wordt fundamenteel in vraag gesteld.

Ontwikkelingsactoren

In dit politiek kader komen de actoren enkel eenzijdig naar voor als economische actoren. Landen worden beschouwd als 'goede' of 'slechte' leerlingen, afhankelijk van de mate van toepassing van de voorschriften van de instellingen van Bretton Woods (IMF, Wereldbank). Dat is een nieuwe catechismus voor een economische start die meer en meer een luchtspiegeling blijkt te zijn voor de grote meerderheid van de landen in het Zuiden.

Duurzame ontwikkeling: voor een pluralistische aanpak en andere resultaten

Duurzame ontwikkeling zou moeten herbevestigd worden als een nieuw idee dat kan worden bereikt op verschillende manieren en met verschillende resultaten. In plaats van sectoriële interventies is er nood aan meer pluralistische en participatorische benaderingen. Men kan ontwikkeling niet reduceren tot armoedebestrijding of tot het gebruik van succesvolle modellen die moeten overtroffen worden (de 'succesverhalen' van de Wereldbank). Het is veeleer het mobiliseren van interne hulpbronnen (menselijk, intellectueel, natuurlijk, ...), meervoudige benaderingen, lokale systemen van kennis om zo de mogelijkheden op ontwikkeling te maximaliseren, steunend op de lokale context en voorwaarden.

- Duurzame ontwikkeling is eerst en vooral het project van een gemeenschap of groep van gemeenschappen – zij het binnen een natiestaat of in een regionale groep van staten – in een perspectief van regionale integratie. Dat is een politieke keuze, die de participatie vraagt van de bevolking, op basis van een gedeelde visie op de bestemming van hun gemeenschappen.
- Ontwikkeling mag niet worden bepaald door de oriëntatie en de belangen van donorinstanties en -landen, zoals dat nu het geval is. Die komen in feite bijna uitsluitend neer op een model van vrijhandel, door de inpassing van de landen van het Zuiden in het globaliseringsproces en de toeëigening van de opgelegde formules door de donoren.

- De 'toeëigening van ontwikkeling', dit begrip zelf wijst op een instelling van afhankelijkheid en consumptie, niet een van conceptie, voor de landen van het Zuiden. De beste illustratie van deze logica van absolute afhankelijkheid is de toevlucht die men neemt tot conditionalisering en het zich inschrijven in het economisch beleid opgelegd door de instellingen van Bretton Woods, voorafgaand aan het toekennen van ontwikkelingshulp of kredieten.
- Duurzame ontwikkeling wil vooral productie- en consumptiewijzen bevorderen die verzoenbaar zijn met de eisen van het leefmilieu: een verantwoordelijke industrialisering en afvalbeheer door de organisatie van preventie.

De uitdaging van Lomé

De Lomé-conventie is een samenwerkings- en ontwikkelingsovereenkomst tussen de vijftien landen van de Europese Unie en 71 landen in Afrika, de Caraïben en de Stille Zuidzee (de ACP-landen). Dit unieke akkoord omvat ontwikkelingssteun, handel en investeringen, door goedkope kredieten te verlenen aan lage interestvoeten. Op het politieke niveau zijn er gemeenschappelijke instellingen wiens taak erin bestaat toe te zien op de implementatie van het verdrag, met name de Gemeenschappelijke ACP-EU-Vergadering en de ACP-EU-Raad van Ministers.

De conventie werd voor het eerst ondertekend in 1975 en is ondertussen vier maal vernieuwd. Onderhandelingen voor de vernieuwing ervan beginnen in september 1998. De belangrijkste inzet in de onderhandelingen heeft betrekking op handel.

Vrijhandelszones in plaats van preferentiële toegang

De ACP-landen hebben tot nu toe preferentiële toegang gehad tot de markt van de Europese Unie. Die overeenkomst laat de EU toe stabiele partners te hebben van wie zij primaire producten kunnen importeren. In het tijdperk van de globalisering worden deze preferenties beschouwd als incompatibel met de regels van de WTO. Er wordt nu voorgesteld dat die preferenties zouden vervangen worden door de instelling van vrijhandelszones. Gebaseerd op een begrip van wederkerigheid zullen die vrijhandelszones de kwetsbare economieën van de ACP-landen verstoren. Ze zullen sociale spanningen en armoede accentueren, in die mate dat b.v. geïmporteerde producten minder kosten dan eigen producten in de ACP-landen.

De incompatibiliteit van Lomé met WTO-regels

De landen van de EU en de ACP-landen vormen samen een meerderheid binnen de WTO en zouden zo een herziening kunnen eisen van de WTO-regels om zo de ACP-landen toe te laten hun economieën te ontwikkelen.

Lomé herzien om het te democratiseren

De autonomie om een ontwikkelingsbeleid te formuleren en te implementeren door de betrokken bevolkingen zou moeten erkend worden door iedereen. Ontwikkeling zou moeten worden opgevat als een globaal project van de maatschappij en zou zich moeten richten op het tegemoetkomen aan de behoeften

van alle sectoren van de maatschappij. Het doel van ontwikkeling is niet globalisering tot elke prijs, maar menselijke ontwikkeling van de wereld, onder controle van de burgers zelf. Samenwerkingsbeleid zou niet mogen bepaald worden door de oriëntatie van de donoren maar door de prioriteiten van de ACP-landen.

Opdat het partnerschap meer geloofwaardig zou zijn, zouden het ontwikkelingsbeleid van de EU, haar lidstaten en de ACP-landen het onderwerp moeten zijn van een democratisch debat binnen vergaderingen van lokale gemeenschappen, nationale parlementen, het Europees Parlement en de Gemeenschappelijke ACP-EU-Vergadering.

De Gemeenschappelijke Vergadering is een uniek forum in zijn soort. Ze brengt 71 verkozen Europese verkozenen uit verschillende politieke groepen samen met 71 vertegenwoordigers van de ACP-landen (een per ACP-land). Om de vergadering democratischer te maken zou erin moeten voorzien worden dat de ACP-landen beter de diversiteit aan politieke overtuigingen in hun respectievelijke landen kunnen weergeven, om zo het debat evenwichtiger te maken.

Schuld omzetten tot projecten voor duurzame ontwikkeling

Het gewicht van de schuld op de economieën van de landen van het Zuiden en meer in het bijzonder de Afrikaanse landen is niet significant verminderd. Integendeel, de schuld slokt zo goed als alle povere inkomsten van deze landen op. Dat die schuld nog ooit kan worden terugbetaald, is stilaan onmogelijk. De schuld sluit eveneens elke mogelijkheid uit tot investeringen in welk domein ook.

Hoewel b.v. Subsaharaans Afrika al twee maal de omvang van zijn externe schuld heeft terugbetaald tussen 1980 en 1996, heeft het op dit moment drie maal zoveel schuld als 16 jaar geleden. In 1996 groeide de schuld tot 235,3 miljard dollar, vergeleken met 1980 toen die 84,3 miljard bedroeg. In de tussentijd heeft het Afrikaans continent 170 miljard dollar vereffend om deze schuld terug te betalen (interest en kapitaal), een bedrag dat overeenkomt met vier maal de omvang van zijn budget voor gezondheid en onderwijs.

Schuldplichtige landen lenen om terugbetalingen te kunnen uitvoeren. Het is een duivelse kringloop. Een aanzienlijk deel van publieke hulp door de landen van het Noorden, bestemd voor ontwikkeling, wordt dus gebruikt door de schuldplichtige landen om internationale financiële instellingen terug te betalen. Die instellingen leggen hun beleid op aan regeringen van het Zuiden, die geconfronteerd kunnen worden met vergeldingsmaatregelen als ze dat beleid niet toepassen.

Om schuldplichtige landen toe te staan een begin te maken met duurzame ontwikkeling is het noodzakelijk dat de schuld wordt geconverteerd om zo projecten van duurzame ontwikkeling te financieren.

- Het is even noodzakelijk de activa van corrupte dictators te bevriezen zodat die kunnen teruggegeven worden aan de democratische krachten en de verkozen vertegenwoordigers van het volk.

2. HANDEL EN INVESTERINGEN

Sinds april 1994, toen de Marrakesh-akkoorden werden ondertekend en onder controle gesteld van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), is de wereld betrokken geraakt in een proces waarbij democratische beslissingen – ongeacht hun bereik – als ze een weerslag hebben op handel, ondergeschikt worden gemaakt aan een enkel objectief: een groei van productie en handel in goederen en diensten.

De WTO is sinds het in werking treden van de akkoorden (1 januari 1995), de enige instelling op mondiaal niveau, die al haar ondertekenende staten (inbegrepen regionale organisaties als de EU) kan onderwerpen aan restrictieve supranationale regels die respect garanderen voor de hiërarchie van normen waarbij de vrije markt de hoogste plaats bekleedt.

Bescherming van het milieu, respect voor de rechten van individuen, respect voor sociale en economische rechten en het objectief van duurzame ontwikkeling zijn de facto ondergeschikt aangezien er geen andere instelling is met een vergelijkbaar bereik die dezelfde supranationale macht heeft om beslissingen te nemen in deze verschillende domeinen.

Artikel XVI, paragraaf 4 van de WTO-regels specificceert duidelijk dat “elke staat de conformiteit zal garanderen van zijn wetten, regels en administratieve procedures met zijn verplichtingen die uitgezet zijn in de akkoorden die als bijlage zijn toegevoegd.”

In alle domeinen is het de minst restrictieve maatregel ten opzichte van de handel die moet worden aangenomen. De basisprincipes van de verschillende akkoorden – over technische barrières voor de handel, intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de handel, de toepassing van sanitaire en fytosanitaire maatregelen, en over investeringen verbonden met handel – zijn als volgt:

Het concept van gelijkwaardigheid van normen

Dit betekent dat alle lidstaten van de WTO de import moeten accepteren van producten die niet compatibel zijn met de eigen wetgeving, als de normen van de producerende staat gelijkwaardig zijn. In geval van een geschil moet de staat met de meest strenge normen bewijzen dat het accepteren van minder restrictieve normen een hinderpaal betekent om de eigen beleidsdoelstellingen te bereiken.

Het principe van de 'Most Favoured Nation' (MFN)

Het is niet toegestaan, in geen enkel geval, een onderscheid te maken tussen 'gelijke' producten of diensten op basis van de vraag of ze afkomstig zijn van een

staat waar de normen of voorwaarden van productie laks zijn of van een andere staat waar de normen strenger zijn (mensenrechten, milieu, arbeidsvoorwaarden, sociale rechten).

Tariefmaatregelen

Deze zijn ingeschreven met een perspectief van een geprogrammeerde en algemene reductie van tarieven. De huidige douaneheffingen zijn meestal gunstig voor ontwikkelde landen en ongunstig voor ontwikkelingslanden. De evolutie in die heffingen is tekenend. Voor Marrakesh was het tarief voor primaire producten 2,1%, 5,3% voor half afgewerkte producten en 9,1% voor afgewerkte producten. De algemene reductie heeft geleid tot de volgende nieuwe tarieven: respectievelijk 1%, 2,9% en 6,4%. Het gevolg van dit alles is dat primaire producten van ontwikkelingslanden zo goed als vrij de markten van het Noorden binnenkomen, terwijl dit niet geldt voor afgewerkte producten.

Een nieuwe WTO voor duurzame ontwikkeling

Sinds de oprichting van de WTO in januari 1995 werden verscheidene geschillen beslecht door de experts in de WTO ad hoc panels. Die hebben telkens een beleid gesanctioneerd dat steun geeft aan gezondheidsbescherming, milieu of maatregelen voor duurzame ontwikkeling.

In overeenstemming hiermee was de EU-regelgeving over de handel in bananen (import, verkoop en distributie) het onderwerp van een klacht die ingediend werd door de Latijns-Amerikaanse producenten (Equador, Guatemala, Honduras en Mexico), mee ondersteund door de Verenigde Staten. De inzet van het geschil is de EU-regeling in het kader van de Lomé-conventie die quota toekent aan ACP-producenten met preferentiële tarieven (nultarief). Aangezien deze regeling in strijd is met de WTO-regels (MFN) omdat zij ACP-producenten privilegieert, werd deze klacht ontvankelijk verklaard. De WTO maakte haar eindoordeel bekend op 25 september 1997, in het voordeel van de Latijns-Amerikaanse producenten. Andere overwegingen, zoals het feit dat kleine ACP-producenten bananenteelt beoefenen op een ecologisch en sociaal meer aanvaardbare manier dan de multinationals in Latijns-Amerika, telden niet mee in het eindoordeel.

Het is een prioriteit om bij de komende onderhandelingen in 1999 die regelingen in de WTO-statuten in vraag te stellen die tegengesteld zijn aan de doelstellingen van duurzame ontwikkeling of onverzoenbaar zijn met multinationale engagementen op het vlak van menselijke en sociale rechten en de bescherming van het leefmilieu.

- Artikel XXb zou uitzonderingen moeten voorzien voor productiemethodes (niet enkel producten) die respect hebben voor het milieu en de gezondheid. (op basis van artikel 14 van de Rio-verklaring)
- De bescherming van de mondiale hulpbronnen zou een vergelijkbare status moeten krijgen met de bescherming van nationale hulpbronnen in het kader van artikel XXg. (op basis van artikel 7 van de Rio-verklaring)

- Het voorzorgsbeginsel zou duidelijk moeten worden bevestigd als prioritair over andere overwegingen over sanitaire en fytosanitaire maatregelen in het kader van het akkoord.
- Het recht van lidstaten van de WTO om wettelijke of regulerende bepalingen aan te nemen of te handhaven met betrekking tot de bescherming van milieu en gezondheid mag niet in vraag gesteld worden.

Het MAI: de rechten van transnationale ondernemingen en de verplichtingen van staten

Gedurende meer dan twee jaar werd er over het Multilateraal Investeringsakkoord (MAI) onderhandeld achter gesloten deuren binnen de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die 29 van de rijkste landen ter wereld verenigt, en waar meer dan 80% van de mondiale investeringen geconcentreerd is. Dit akkoord is de eerste poging om in een internationaal akkoord de multilaterale regels te hergroeperen in drie domeinen: de bescherming van investeringen, de liberalisering van investeringen en de beslechting van geschillen.

De doelstelling van het MAI is dus om voorwaarden in te stellen voor de gelijkheid van internationale investeerders, op basis van uniforme toegangsregels tot de wereldmarkt en juridische veiligheid. Het MAI was opgevat als een autonoom internationaal akkoord dat open zou staan voor alle lidstaten van de OESO maar ook voor niet-lidstaten die bereid en in staat zijn de verplichtingen op zich te nemen. Als het MAI wordt aangenomen, kunnen ook andere landen toetreden, maar dan zonder mogelijkheid nog iets aan de bepalingen ervan te veranderen. Als het akkoord wordt ondertekend, zullen staten nog meer controle verliezen over hun toekomst.

Een internationaal verdrag over investeringen is noodzakelijk. Maar opdat het ten dienste zou kunnen staan van menselijke ontwikkeling, moet het een reeks regels instellen met de volgende voorwaarden:

- Alle staten, en dus ook de ontwikkelingslanden, zouden deel moeten kunnen nemen aan de onderhandelingen. Op dit moment is het meest aangewezen forum om een internationaal akkoord over investeringen te onderhandelen de UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development).
- Een dergelijk akkoord zou wettelijk ondergeschikt moeten zijn aan multilaterale akkoorden en besluiten over milieu, consumentenbescherming, culturele, sociale en mensenrechten.
- Het akkoord zou duidelijk zijn doelstellingen moeten bevestigen in een preambule en zou de rechten en plichten van investeerders en staten moeten vastleggen. Een dynamiek van menselijke vooruitgang zou duidelijk voorrang moeten krijgen op economische beperkingen. Sociale, ecologische en fiscale dumping moeten worden verboden.

- Landen die deel uitmaken van het verdrag zouden in staat moeten zijn wetgeving in te stellen of te handhaven die compatibel is met de eerder bepaalde doelstellingen. Alle staten zouden de mogelijkheid moeten hebben verplichtingen op te leggen aan een investeerder die actief wil worden op hun grondgebied.

Alle staten moeten het recht hebben het voorzorgsbeginsel op te leggen.

- Op korte termijn zou de gedragscode voor multinationals, aangenomen in het kader van de OESO, moeten worden toegepast over de hele wereld. Op dit moment is er daarvoor nog geen verplichte grondslag, maar de code vormt wel een minimaal vertrekpunt om een verdrag over investeringen te integreren.
- Het gebruik van identieke technische normen (in zaken die betrekking hebben op de bescherming van werknemers en de bevolking), wat ook het land is waar de investering is gevestigd, zou verplicht moeten worden voor multinationale ondernemingen.
- De regels over de oplossing van geschillen zouden elke staat het recht moeten geven – op eigen initiatief of op vraag van een investeerder die van belang is voor zijn jurisdictie – een andere staat of investeerder te dagen. De arbitragecommissie zou moeten samengesteld zijn met de goedkeuring van een grote meerderheid van de ondertekenende leden.
- Alle ondertekenende staten zouden het recht moeten hebben uitzonderingen te formuleren die zij noodzakelijk achten voor het uitvoeren van hun ontwikkelingsbeleid.
- Toetreding tot het verdrag zou moeten voorafgegaan worden door een democratisch debat in elke staat en door een inschatting van de mogelijke impact op geldend beleid en wetgeving.

3. DEMOCRATISCHE RUIJTE VEROVEREN

Een significant deel van de wereldeconomie is op dit moment in handen van grote transnationale ondernemingen die staten onder druk zetten om hun wetgeving te dereguleren zodat ze zelf hun winsten kunnen opdrijven. Volgens sommige schattingen stegen de valutatransacties in 1995 tot 1,3 miljard dollar per dag vergeleken met 18 miljoen dollar bij het begin van de jaren zeventig. De totale transactieperiode bedraagt nu acht dagen. Van 1979 tot 1994 is de gemiddelde werkloosheidsgraad in de geïndustrialiseerde landen gestegen van 3,5% tot 7,8% van de actieve bevolking.

Speculatie maakt de regeringen van geïndustrialiseerde landen, en nog meer die van de ontwikkelingslanden, afhankelijk van de internationale financiële markten.

Wat kan nu de rol zijn van de staat vanuit het perspectief van een alternatieve ontwikkeling? Het is evident dat de functies die aan de staat worden toegekend worden herbekeken in het licht van onmiskenbare mislukkingen in het ontwikkelingsproces, respect voor mensenrechten, sociale rechtvaardigheid, gerechtigheid, democratie en respect voor het milieu. Moet de bestemming van hele gemeenschappen worden overgeleverd aan de handen van de privésector? Of is het veeleer een vraag van een herdefinitie en verbetering van de capaciteit van de staat om tussen te komen?

Vanuit het perspectief van duurzame ontwikkeling zou de rol van de staat moeten worden heroverd om zo een eind te kunnen maken aan de macht van transnationale ondernemingen die alleen verantwoording moeten afleggen aan hun aandeelhouders. Het is de staat die het kader en de randvoorwaarden zou moeten bepalen over hoe de markt moet functioneren.

In de landen van het Zuiden is de rol van de staat de uitwerking en de toepassing van wetgeving voor de bescherming van consumenten.

- Er zou een belasting moeten komen op kapitaaltransacties, met de bedoeling regeringen de kans te geven een deel van hun autonomie terug te winnen in het domein van de macro-economische politiek. Bij een hoogte van 0,05% (b.v. de Tobin-taks) zou zo'n belasting een niet onaanzienlijke som van ruim 100 miljard dollar kunnen opleveren?
- Democratisch verkozen parlementsleden zouden in staat moeten zijn hun rol van afweging en debat volwaardig te kunnen spelen, om zo de democratische controle te kunnen uitoefenen over de handelingen van regeringen.

Burgers zouden door de democratische instellingen goed geïnformeerd en betrokken moeten worden in het besluitvormingsproces over de implicaties van de beslissingen van hun regering.

Namen van de ondertekenaars

Deelnemers uit het Zuiden

- Samir Amin (directeur Third World Forum, Senegal)
- Mercedes del Carmen U. (vrouwenvereniging Las Dignas, El Salvador)
- Mamadou Diouf (Council for the Development of Social Science in Africa (CODESRIA), Senegal)
- Sarah Fynn Ocran (Third World Network (TWN) regio Afrika, Ghana)
- Adamou Garba (groene partij, Niger)
- Tadesse Guessesse (Consumers International, Bureau Regional pour l' Afrique, Zimbabwe)

- Joseph Hanlon (beleidsmedewerker Jubilee 2000 Coalition, Groot-Brittannië)
- Fatima Jama Jibrell (Horn Relief, Somalië)
- Amadou Kanouté (Consumers International, Bureau Sous-Region Afrique Ouest et Centre, Senegal)
- Bertha Luján (The Mexican Action Network on Free Trade, Mexico)
- Doreen Mnyulwa (Biotechnology Trust, Zimbabwe)
- Jean Nke Ndihi (Défense de l' Environnement Camerounais, Kameroen)
- Abdoulaye Niandou Souley (professor universiteit Niger, Niger)
- Jacqueline Nkoyok (directeur Centre Africain pour l' auto-promotion, Kameroen)
- Vandana Shiva (erevoorzitster van de P7, Research Foundation for Science Technology and National Resources Policy, India)
- Henry Ssewanyana (KAARUBEO, NGO voor rurale ontwikkeling, Oeganda)
- Don Stewart (milieuconsulent, Eilanden Stille Zuidzee)
- Samuel M. Wangwe (Economic and Social Research Foundation (ESRF), Tanzanië)
- Vanida Tantiwittayapitak (adviseur Forum of the Poor, Thailand).

P7 Secretariaat

contactadressen

Tsigereda Walelign
 Groene Groep in het Europees Parlement
 Wiertzstraat (LEO 2C63)
 1047 Brussel

tel. 02/ 284 33 54
 fax 02/ 284 78 37
 e-mail twalelign@europarl.eu.int

Mamadou Diouf
 CODESRIA
 B.P. 3304
 Dakar
 Senegal

tel. +221 824 03 74
 fax +221 824 12 89
 e-mail codesria@sonatel.senet.net

De tweede P7-top werd georganiseerd met de medewerking van de Groene Groep in het Europees Parlement: Magda AELVOET, Adelaide AGLIETTA, Nuala AHERN, Undine BLOCH VON BLOTTNITZ, Hiltrud BREYER, Daniel COHN-BENDIT, Nel VAN DIJK, Per GAHRTON, Friedrich GRAEFE ZU BARINGDORF, Heidi HAUTALA, Ulf HOLM, Wolfgang KREISSL-DÖRFLER, Paul LANNOYE, Malou LINDHOLM, Patricia MC KENNA, Edith MÜLLER, Leoluca ORLANDO, Carlo RIPA DI MEANA, Claudia ROTH, Inger SCHÖRLING, Elisabeth SCHROEDTER, Irene SOLTWEDEL-SCHÄFER, Gianni TAMINO, Wilfried TELKÄMPER, Wolfgang ULLMANN, Johannes VOGGENHUBER, Friedrich Otto WOLF.

“De P-7 conferentie werd georganiseerd als een weloverwogen landengebeuren in antwoord op de betoverende G-7, nu G-8, bijeenkomst van de rijke en machtige geïndustrialiseerde landen”, aldus Magda Aelvoet, voorzitter van de Europese Groenen. “We willen een spreekbuis geven aan de armste landen uit de wereld zodat ze hun stem kunnen laten horen over hun zorgen en kunnen beschrijven welke gevolgen de beslissingen van de G-8 hebben op hun volkeren.”

Tijdens de eerste bijeenkomst (18-20 juni 1997) van de P-7 waren volgende landen vertegenwoordigd: Niger, Somalië, Haïti, Bangladesh, Pakistan, de eilanden van de Stille Zuidzee en Sierra Leone. De bijeenkomst werd afgesloten met de aanvaarding van een politieke verklaring waarin gesteld wordt dat de logica van de groei meer en meer zelfvernietigend wordt. “Ze ondermijnt niet alleen de fundamenten van het menselijk economisch streven, maar ze versnelt ook de uitsluiting, armoede en onhoudbare spanningen. (...) Duurzame ontwikkeling moet de absolute prioriteit worden in politieke keuzen en moet de basis zijn voor de ontwikkeling en de koers van de wereldeconomie.” De G-7 wordt verweten dat hun prioriteiten precies de andere kant opgaan. “De prioriteit die gegeven wordt aan de vrije markt en de niet-integratie van ecologische en sociale kosten in de prijsstructuur van de wereldmarkt versterkt de desastreuze ontwikkeling van de voorbije decennia en brengt meer dan ooit de verwachtingen van een meer ecologische wereld-economie in gevaar.”

Op de tweede bijeenkomst, van 10 tot 12 juni dit jaar, waren vertegenwoordigd: Tsjaad, Maleisië, Mexico, Mozambique, Santa Lucia, Tanzania en Oeganda. Het thema van de ontmoeting luidde: ‘Welke samenwerking voor welke ontwikkeling?’. De slotverklaring wordt hier gepubliceerd.

- Meer informatie over de P-7:

Isabelle Zerrouk – De Europese Groenen, Wiertzstraat Leo 2 C 63,
B-1047 Brussel – tel. 02 2842742 – email: izerrouk@europarl.eu.int.